

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 49/22
Luxemburg, 22 martie 2022

Hotărârile în cauzele C-117/20, bpost, și C-151/20,
Nordzucker și alții

Cumul de proceduri și de sancțiuni de natură penală în dreptul concurenței: Curtea face precizări cu privire la protecția împotriva dublei incriminări pe care o oferă dreptul Uniunii

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) prevede că „nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea”. Prin două hotărâri pronunțate astăzi, Curtea de Justiție se pronunță asupra întinderii protecției oferite prin această interdicție privind dubla incriminare (cunoscută și drept principiul *ne bis in idem*) în dreptul concurenței.

Cauza bpost

Societății bpost i s-au aplicat succesiv amenzi de către două autorități naționale. În iulie 2011, o primă sancțiune pecuniară de 2,3 milioane de euro i-a fost aplicată de autoritatea de reglementare din sectorul poștal care a concluzionat că regimul de reduceri aplicat de bpost începând din anul 2010 era discriminatoriu față de unii dintre clienții săi. În martie 2016, această decizie a fost anulată de cour d'appel de Bruxelles, a cărei hotărâre a devenit definitivă¹, pentru motivul că practica tarifară în discuție nu era discriminatorie.

În decembrie 2012, autoritatea de concurență a sancționat între timp societatea bpost cu o amendă de aproape 37,4 milioane de euro pentru abuz de poziție dominantă din cauza aplicării aceluiași sistem de reduceri între ianuarie 2010 și iulie 2011. Societatea bpost contestă în fața cour d'appel de Bruxelles legalitatea acestei a două proceduri în temeiul principiului *ne bis in idem*.

Cauza Nordzucker și alții

Curtea Supremă din Austria este sesizată de autoritatea austriacă de concurență cu un apel într-o procedură ce vizează constatarea faptului că Nordzucker, un producător german de zahăr, a încălcat dreptul Uniunii în materie de înțelegeri, precum și dreptul concurenței austriac și obligarea Südzucker, un alt producător german de zahăr, la plata unei amenzi pentru aceeași încălcare. Această procedură este întemeiată, printre altele, pe o întâlnire telefonică în cursul căreia reprezentanți ai celor două întreprinderi au discutat despre piața austriacă a zahărului. Această întâlnire fusese deja menționată de autoritatea germană de concurență într-o decizie devenită definitivă. Prin această decizie, autoritatea menționată a constatat că cele două întreprinderi încălcaseră atât dreptul Uniunii, cât și dreptul german al concurenței și a aplicat o sancțiune pecuniară de 195,5 milioane de euro societății Südzucker.

Întrunită în Mare Cameră, Curtea amintește, în cele două cauze, că aplicarea principiului *ne bis in idem* este supusă unei duble condiții: este necesar, pe de o parte, ca o decizie anterioară să fi

¹ Această hotărâre a fost pronunțată în urma unei trimiteri preliminare la Curtea de Justiție (Hotărârea din 11 februarie 2015, bpost, [C-340/13](#)).

devenit definitivă (condiția „bis”) și, pe de altă parte, ca aceleași fapte să facă obiectul deciziei anterioare și al procedurilor sau al deciziilor ulterioare (condiția „idem”).

Curtea precizează că, **în dreptul concurenței, la fel ca în orice alt domeniu al dreptului Uniunii, criteriul relevant pentru a aprecia existența aceleiași încălcări (condiția „idem”) este cel al identității faptelor materiale**, înțeles ca existență a unui ansamblu de împrejurări concrete legate indisolubil între ele care au condus la achitarea sau la condamnarea definitivă a persoanei în cauză. Aceasta amintește totuși că legea poate institui restrângeri ale exercitării unui drept fundamental cum este cel conferit prin interzicerea dublei incriminări (principiul *ne bis in idem*), dacă ele respectă substanța acestor drepturi, dacă sunt necesare și răspund efectiv unor obiective de interes general recunoscute de Uniune.

Cauza bpost

În opinia Curții, protecția juridică conferită de cartă **nu se opune**, având în vedere această posibilitate de a restrânge aplicarea principiului *ne bis in idem*, ca o întreprindere să fie sancționată pentru o **încălcare a dreptului concurenței** atunci când, pentru aceleași fapte, a **făcut deja obiectul** unei decizii definitive pentru **nerespectarea unei reglementări sectoriale** (de exemplu, reglementarea din sectorul poștal care reglementează activitățile societății bpost). Acest cumul de proceduri și de sancțiuni este însă **condiționat** de existența unor **norme clare și precise** care să permită să se prevadă actele și omisiunile care pot face obiectul acestora, precum și **coordonarea dintre cele două autorități competente**. Mai mult, cele două proceduri trebuie să fi fost desfășurate într-un mod suficient de coordonat într-un **interval de timp apropiat și ansamblul sancțiunilor aplicate trebuie să corespundă gravității încălcărilor săvârșite**. În caz contrar, **a doua autoritate publică ce intervine încalcă interdicția privind dubla incriminare prin inițierea procedurilor**.

Cauza Nordzucker

În opinia Curții, principiul *ne bis in idem* **nu se opune** ca o societate să fie anchetată de o autoritate de concurență a unui stat membru și să i se aplice o amendă pentru o încălcare din cauza unui **comportament** care a avut un **obiect sau un efect anticoncurențial pe teritoriul acestui stat membru**, în condițiile în care acest comportament a **fost deja menționat** de o autoritate de concurență a **altui stat membru** într-o **decizie definitivă**. Curtea subliniază totuși că **această din urmă decizie nu trebuie să se întemeieze pe constatarea unui obiect sau a unui efect anticoncurențial pe teritoriul primului stat membru**. Într-un astfel de caz însă, **a doua autoritate de concurență care inițiază proceduri referitoare la acest obiect sau la acest efect încalcă interdicția privind dubla incriminare**.

Ultima întrebare adresată în această cauză ridică în fața Curții problema aplicabilității principiului *ne bis in idem* în procedurile care au vizat aplicarea unui program de clemență și în care nu s-a aplicat o amendă. Curtea indică în acest sens că principiul *ne bis in idem* este aplicabil într-o procedură de punere în aplicare a dreptului concurenței în care, din cauza participării unei părți în cauză la programul național de clemență, nu se poate decât să se constate o încălcare a acestui drept.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al hotărârilor și al rezumatelor ([C-117/20](#) și [C-151/20](#)) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293